

## Fietsroute Oude Spoorwegen in Nederland - De Hondsrug

*Deze route komt uit 'Fietsen en wandelen langs oude spoorwegen in Nederland' van uitgeverij Elmar*



**Start- en eindpunt:** NS-station Assen

**Afstand:** 45,5 km

*Deze route laat u zo'n beetje alle landschappen zien die Drenthe te bieden heeft. U rijdt over oude spoortracés door bossen, beekdalen, heidevelden, langs esdorpen, weidse ontginningslandschappen en over de zachte glooiingen van de Hondsrug. NB: twee gedeeltes van de route voeren over een voetpad; mede op verzoek van de Drentse natuurbeschermingsorganisatie wordt fietsers verzocht hier af te stappen. In één geval is een alternatieve fietsroute, met een minieme omweg, beschreven.*

### Over het gebied

Van de woeste gronden waar Drenthe vanouds om bekend stond is niet veel meer over. Alleen de Kampsheide, aan het begin van de route, geeft nog een indruk van het landschap dat, tot een eeuw geleden, in vrijwel de gehele provincie aangetroffen kon worden. Sindsdien is de Drentse hei omgezet in grootschalige landbouwgebieden. Of door Staatsbosbeheer beplant. De uitgestrekte boswachterijen met hun eindeloze rijen naaldbomen laten duidelijk zien dat men hierbij niet het oog had op de recreërende stedeling: hout- productie stond voorop. In deze dunbevolkte provincie ontwikkelden de spoorwegen zich anders dan in de rest van het land. In 1870 werd de belangrijke noord-zuidspoorlijn Groningen-Zwolle aangelegd. Daar bleef het lange tijd bij. Pas dertig jaar later was er een nieuw spoorinitiatief. De NOLS (Noord Ooster Locaalspoorweg-Maatschappij) legde tussen 1899 en 1910 een lijnennet aan dat vanuit Zwolle en Almelo de oostelijke helft van Drenthe en de Groningse veenkoloniën bediende, met als eindpunt Delfzijl. Daarmee werden enkele toen belangrijke industriegebieden rechtstreeks verbonden met het hoofdspoornet en een zeehaven. In 1905 opende de NOLS de lijnen Zwolle-Emmen-Gasselternijveen en Assen-Gasselternijveen-Stadskanaal - de lijnen die u op deze route zult leren kennen. De exploitatie vond plaats door de Staatsspoorwegmaatschappij. Per 1 mei 1938 nam de NS de NOLS over. Het personenvervoer stelde toen al weinig voor; na een korte opleving in de oorlogsjaren werd het zelfs geheel gestaakt. Het goederenvervoer echter, belangrijk voor de industriële veenkoloniën, werd tot in de jaren zeventig voortgezet. Na het opbreken van de lijnen heeft de natuur in hoog tempo bezit genomen van de verlaten tracés; vijftig jaar later zijn sommige daarvan alleen met moeite nog te herkennen.

De lijn Assen-Stadskanaal wordt nu als 'Wandelspoor' beheerd, en is, afgezien van enkele onderbrekingen, nog goed als oude spoorlijn te herkennen door o.a. spoorsloten, dijken en enkele oude stationsgebouwen. Nog korter is de geschiedenis van de Drentse tramlijnen. Oudere Drenthen herinneren zich nog wel de bochtige smalspoorrails in de berm van de dorpsstraten en landwegen. De Eerste Drentsche Stoomtramweg-Maatschappij begon haar bestaan in 1903, en had een toch nog fors lijnennet (110 km), met de lijnen Hoogeveen-TerApel, Erm-Nieuw-Amsterdam en Assen-Coevorden. Het knooppunt van deze lijnen, Oosterhesselen, werd wel gekscherend als het Utrecht van Drenthe aangeduid. Achteraf gezien nog verbazend dat de tramlijnen het in deze uiterst dunbevolkte streek nog tot 1947 hebben uitgehouden. Er is vrijwel niets meer van deze lijnen terug te vinden, want de wegen zijn meteen geherprofileerd. Maar het heeft iets om door dorpjes als Amen en Ekehaar te fietsen en te beseffen dat hier ooit railvervoer was. En dan te bedenken dat anno 2008 de computer van Openbaar Vervoer Reisinformatie voor de reis Assen-Ekehaar (ongeveer zeven kilometer) als reisadvies geeft: 4 minuten met de bus van Assen naar Graswijk, daarna 54 minuten lopen...

### Routebeschrijving

- \* Staande met de rug naar het station fietst u korte tijd rechtsaf langs de drukke verkeersweg (Overcingellaan).
- \* Na 50 meter linksaf, de weg oversteken en een zijstraat infietsen.
- \* Na 50 meter met een U-bocht het fietstunneltje onder de verkeersweg en de spoorlijn inrijden.
- \* Aan het eind hiervan de Vredeveldseweg infietsen, die grofweg in dezelfde richting loopt als het fietspad in de tunnel.
- \* Op de kruising met de Pelikaanstraat linksaf.
- \* Op een kruising met rotonde rechtdoor de Lonerstraat infietsen.
- \* Ter hoogte van huisnummer 153, rechtsaf een pad inslaan, gemarkeerd door paaltjes met gele kop.
- \* Dit is het tracé van de vroegere spoorlijn, nu 'Wandelspoor' Assen-Stadskanaal.
- \* Een drukke asfaltweg kruisen en aan de overkant het Dijkveldpad (fietspad) parallel aan het wandelspoor volgen.
- \* Dit pad loopt na enige tijd over een dijk door een beekdal. Aan het eind van het pad op een T-kruising links aanhouden! de brug over. Dit is het Deurzerdiep, een - helaas - gekanaliseerd riviertje. Het oude beekdailandschap is nog steeds schitterend: natte landerijen met hoog gras en kleine groepjes bomen.
- \* Na ongeveer 300 meter knikt het fietspad naar links, een heuveltje op. Bovenaan rechtsaf tussen hekken door en het voetpad volgen, over het oude spoor. NB: vriendelijk verzoek om hier enige honderden meters met de fiets aan de hand te lopen. Een bezoek aan het natuurreservaat de Kampsheide, aan uw linkerhand, is aan te bevelen. U ziet heidevelden met grote jeneverbesstruiken, grafheuvels en enkele meertjes met luid kwakende kikkers.
- \* Dit pad blijven volgen tot het tracé zich iets verbreedt; aan uw rechterhand staat een wit zomerhuisje. Volg nu het fietspad dat links van het spoortracé ligt. Links ligt het gave brinkdorp Balloo.
- \* U bereikt de bebouwde kom van Rolde en blijft rechtdoor fietsen. Een kleine excursie naar de Balloërkuil is aan te bevelen. Bij de eerste kruising in het dorp - die met de Balloërstraat -

rechtsaf, onmiddellijk daarna rechtsaf de Koningin Wilhelminalaan in en na ongeveer 100 meter een pad rechtsaf inslaan. Deze kuil zou de plaats zijn geweest waar in de Middeleeuwen Drenthe's hoogste rechtcollege, de etstoel, zijn vergaderingen hield. Dit wordt nu door historici betwijfeld. Vaststaat wel dat er in Rolde, een van de oudste dorpen in Drenthe, regelmatig bijeenkomsten waren van de etstoel.

\* Bij camping De Weyert het fietspad volgen dat van de weg aftakt. U houdt hierbij het oude station Rolde (goed bewaard gebleven) aan uw rechterhand. Het emplacement biedt nu ruimte aan rozen en lupines. Even verderop heeft u een mooie doorkijk over de weilanden naar de middeleeuwse kerk: het dorpsgezicht is hier geheel gaaf gebleven. Nog iets verder ziet u rechts twee hunebedden.

\* 100 meter voorbij de hunebedden eindigt het fietspad op een kruispunt van weggetjes (met ANWB-paddenstoel 23510). Hier rechts en meteen weer links het spoortracé vervolgen over een prachtig voetpad langs bramen en brem. NB: ook hier s.v.p., gedurende ongeveer een kilometer, met de fiets aan de hand lopen.

\* Geen zin in lopen? Volg dan bij paddenstoel 23510 het linkerweggetje (Slokkert); aan het eind van de Slokkert rechtsaf; bij een kruising met een zandweg, herkenbaar aan oude rails, linksaf over een zandweg met een bord 'verboden voor gemotoriseerd verkeer'; dit pad volgt de oude spoorlijn.

\* U volgt de oude spoorlijn enige kilometers (let op de kruising met een asfaltweggetje onderweg, waar de rails nog in het asfalt liggen) tot het dorp Anderen. Ooit heeft hier een station gestaan. Op de kruising met de klinkerweg rechtsaf (Het oude spoortracé gaat rechtdoor, maar het pad daarover loopt na enkele honderden meters dood tegen een autoweg).

\* Op een drukke weg uitgekomen linksaf, over het fietspad.

\* De weg knikt na ongeveer 3 kilometer naar links en even verderop, op een kruispunt, naar rechts. Hier is opnieuw een sfeervol punt voor spoorwegliefhebbers gemaakt. Een stuk spoor, compleet met overweg en andreaskruisen, is in ere hersteld. Aan uw linkerhand ziet u de oude 'Eexterhalte', het stationsgebouw van het dorp Eext. Een fraai jaren twintig gebouwtje in Gooise villastijl. Hier zetelt nu de receptie van camping De Schaopvolte. De moeite waard om liet emplacement even in detail te bekijken, ook al vanwege de drie antieke 'Blokkenoosrijtuigen van de NS, waarvan twee slim ingebouwd zijn in een houten kantinegebouw.

\* U volgt het fietspad langs de hoofdweg in de richting Gieten. Het spoortracé loopt aan uw rechterhand.

\* Na ongeveer 1300 meter ter hoogte van huisnummer 83 rechtsaf.

\* U kruist al gauw weer het oude spoortracé; ga hier linksaf, maar volg niet het voetpad tussen de bomen: even verderop, langs de akker, loopt een onverhard weggetje. \* Op de hoofdweg uitgekomen rechtsaf over een parallel lopend fietspad.

\* Nu steeds dit fietspad volgen, waarbij u diverse op- en afritten, plus (over een viaduct) de N34 kruist.

\* Langs een rotonde, aan uw rechterhand, en het fietspad aanhouden in de richting 'Centrum', zoals op de ANWB-borden aangegeven. Hierbij grofweg de richting aanhouden die u zojuist al volgde.

\* U volgt nu een tweerichtingsfietspad langs een vrij drukke weg. U rijdt achter het oude stationemplacement langs. Van het station is niets terug te vinden. De omgeving is behoorlijk verpest door nieuwe industriegebouwen.

\* U kruist de Gasselterweg en blijft rechtdoor gaan over het fietspad (Oude Spoordijk). Wie in

Gieter wil pauzeren adviseren wij om op dit kruispunt links af te slaan naar Brink; daar zijn verschillende cafés en restaurants.

\* Bij paddenstoel 23547 niet het doorgaande fietspad links volgen, maar een onverhard pad dat rechtdoor loopt.

\* U volgt nu de bedding van de oude spoorbaan. Die is wat moeilijker befietsbaar dan het naastliggende geasfalteerde fietspad; de ingraving in de Hondsrug is echter zeer fraai en voor Nederlandse begrippen diep. Een kruisend pad is met een viaductje over het spoor geleid.

\* Dit pad blijven volgen; over een kruising rechtdoor.

\* Hier lag het emplacement van station Gasselte (alleen een dienstwoning verwijst nog naar het spoorverleden).

\* Steeds rechtdoor blijven gaan over de spoorbedding; een schuilhut (op de plaats van station Gasselte) aan uw rechterhand houden. Ook hier bevindt zich een fraaie ingraving in de Hondsrug.

\* Ongeveer 500 meter verder, op een kruising met een klinkerweg, rechtsaf (Beatrixlaan).

\* Een drukke weg kruisen.

\* Op de Julianalaan uitgekomen linksaf.

\* Na 50 meter rechtsaf de Kamplaan in. Deze gaat verderop over in de Gasselterstraat. Na ruim een kilometer ziet u in het bos aan uw linkerhand (vlak voor de weg een bocht naar rechts maakt) een vaag pad, met paaltjes gemarkeerd. Dit pad volgt het tracé van de NOLS-lijn Emmen-Gasselternijveen-Stadskanaal, die hier de weg kruiste.

\* De Gasselterstraat blijven volgen, en op een kruising rechtdoor. Het spoor lag hier aan uw rechterhand.

\* Bij ANWB-paddenstoel 24883 (bij het plaatsnaambord 'Bronnegerveen') rechtsaf. Hier lag ooit de halte Drouwen. Aan het verloop van de Spoorstraat, met drie boerderijen, is het emplacement nog herkenbaar. Een van de boerderijen heeft een karakteristiek jaren zestig bord Oranjeboom Bier en zal ooit als stationscafé hebben gediend.

\* Na 100 meter rechtsaf, richting Drouwen (Stobbenweg). Deze weg gaat vrij steil omhoog, de Hondsrug op. Omkijkend heeft u mooie vergezichten over het Hunzedal en de achterliggende veenkoloniën.

\* De Stobbenweg gaat over in de dorpsstraat van Drouwen.

\* Op de Gasselterstraat/Borgerderstraat uitgekomen rechtsaf.

\* Na 100 meter linksaf de Steenhopenweg in. Aan uw linkerhand ziet u na enkele honderden meters twee hunebedden.

\* Een drukke weg kruisen (door een tunneltje) en rechtdoor blijven gaan. Waar de weg overgaat in een keitjesweg het naastliggend fietspad (aan de rechterkant) richting Grollo volgen.

\* Nu steeds deze weg naar Grollo blijven volgen, waarbij de fietsers eenmaal naar een pad ter linkerzijde worden verwezen. De grote staatsbossen, op de plaats waar tot in deze eeuw de grote heidevelden van het Gasselterveld zich uitstrekten, zijn niet voor iedereen aantrekkelijk. U passeert echter een nieuwe, interessante toeristische attractie, het Boomkroonpad, waarin de bezoeker via hooggelegen plankieren langs de boomtoppen wordt geleid: het bos kan nu eens van een andere kant bekeken worden.

\* Na enkele kilometers kruist u bij internaat Papenvoort een drukke asfaltweg. De richting Grollo blijven aanhouden, ook waar het fietspad ophoudt.

\* U rijdt langs een rotonde Grollo binnen. De weg knikt naar links en gaat over in de Hoofdstraat. In de twee dorpscafés, Hofsteenge en Gerrie, kunt u even de tocht onderbreken.

Dat is toch al de moeite waard, in dit dorp dat (inter)nationale bekendheid kreeg in de jaren zestig door de bluesgroep Cuby and the Blizzards.

\* De Hoofdstraat uitrijden tot een kruispunt met een ANWB-wegwijzer. Hier rechtsaf, de Zuiderstraat in. Langs deze weg lag vroeger de tramlijn Coevorden-Schoonoord-Assen. Het moet een gemoedelijke toestand zijn geweest, met de rails in de berm. Helaas is er in het landschap weinig of niets van deze lijn terug te vinden.

\* De Zuiderstraat gaat over in de Amerweg.

\* Na 4 kilometer bereikt u Amen. Op een kruising rechtdoor.

\* Op een T-kruising, enkele honderden meters verderop. rechtsaf.

\* In het dorpje Ekehaar voorbij een rode brievenbus rechtsaf, de Oal Diek inslaan.

\* Na 100 meter linksaf de Markeweg inslaan. Dit is een deel van het oude tramtracé.

\* Aan het eind van de Markeweg rechtsaf en onmiddellijk weer linksaf, de Hemmenweg in.

\* Het fietspad ligt links van de weg, en voert over een bruggetje. Voorbij de brug ging de trambaan linksaf door de velden naar Eleveld. De sporen hiervan zijn bij een ruilverkaveling gewist.

\* U fietst onder een viaduct door, over een fraai fietspad. Dit fietspad voert u op een gegeven moment over plankiers boven een beek; rechts ziet u fraaie oeverwallen met overhangende boomwortels, zodat het wel een Drents mangrovebos lijkt.

\* In het gehucht Anreep, op een T-splitsing van fietspaden, linksaf de oude trambaan op.

\* De oude trambaan komt uit op een asfaltweggetje. Linksaf, zodat u de richting van de oude trambaan handhaaft.

\* Nu deze weg, over het terrein van een psychiatrisch ziekenhuis, uitrijden tot in de bebouwde kom van Assen.

\* Op de kruising met de Pelikaanstraat linksaf.

\* Na de spoorwegovergang onmiddellijk rechtsaf over een fietspad langs een drukke weg.

\* Na enkele honderden meters bereikt u weer station Assen. Toeristische tips:

\* Langs de route zijn verschillende attracties te vinden: hunebedden, en tussen Drouwen en Grollo het Boomkroonpad, waarbij u met behulp van vernuftige constructies langs de toppen van bomen wordt geleid.

\* Voor spoorliefhebbers: de NOLS-lijn herleeft in de museumspoorlijn Musselkanaal-Stadskanaal-Veendam, niet ver van hier. Zie ook: [www.stadskanaalrail.nl](http://www.stadskanaalrail.nl).

Kijk voor meer mooie fiets- en wandelroutes op [www.fietsenwandelweb.nl](http://www.fietsenwandelweb.nl)

Fietsenwandelweb.nl is niet aansprakelijk voor de gevolgen van eventuele onvolkomenheden in deze routebeschrijving.